

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΡΙΓΩΝΩΝ

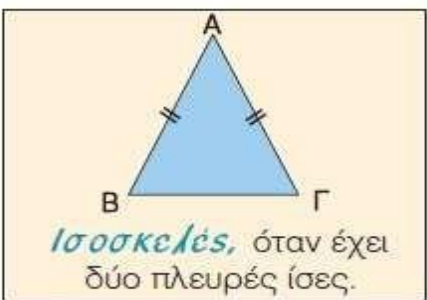
Γρήγορη Επανάληψη Θεωρίας

➤ Ένα τρίγωνο ανάλογα με το είδος των γωνιών του ονομάζεται:

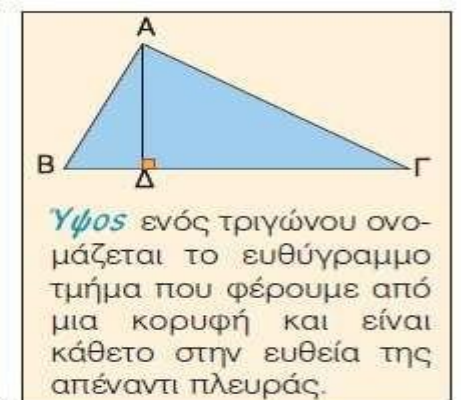
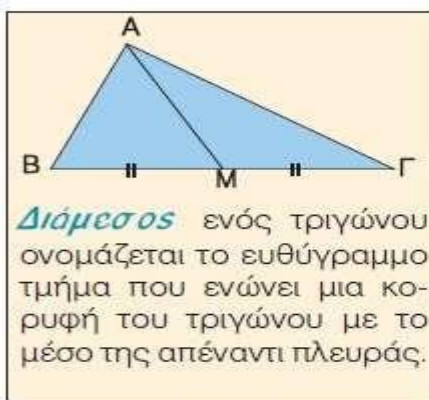
➤ Σε κάθε ορθογώνιο τρίγωνο η πλευρά που βρίσκεται απέναντι από την ορθή γωνία ονομάζεται **υποτείνουσα**, ενώ οι άλλες δύο ονομάζονται **κάθετες πλευρές**.

➤ Ένα τρίγωνο ανάλογα με τις σχέσεις που συνδέονται οι πλευρές του ονομάζεται:

➤ Σε ισοσκελές τρίγωνο ABΓ με $AB = AG$ η πλευρά BΓ ονομάζεται **βάση** του και το σημείο A **κορυφή** του.

➤ Σ' ένα τρίγωνο, εκτός από τα κύρια στοιχεία, υπάρχουν και τα **δευτερεύοντα στοιχεία**, που είναι οι διάμεσοι, οι διχοτόμοι και τα ύψη.

➤ Πότε δύο τρίγωνα ονομάζονται ίσα;

Αν δύο τρίγωνα έχουν τις πλευρές τους ίσες μία προς μία και τις αντίστοιχες γωνίες τους ίσες, τότε είναι ίσα.

➤ Ισχύει ακόμη και το αντίστροφο. Δηλαδή

Αν δύο τρίγωνα είναι ίσα, τότε θα έχουν τις πλευρές τους και τις αντίστοιχες γωνίες τους ίσες μία προς μία.

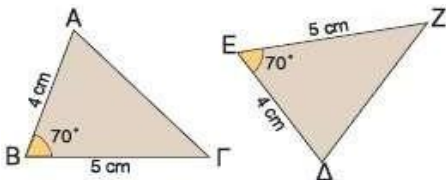
- Σε ίσα τρίγωνα απέναντι από ίσες πλευρές βρίσκονται ίσες γωνίες.
- Σε ίσα τρίγωνα απέναντι από ίσες γωνίες βρίσκονται ίσες πλευρές.

➤ Κριτήρια ισότητας τριγώνων

1ο κριτήριο ισότητας (Π - Γ - Π)

Αν δύο τρίγωνα έχουν δύο πλευρές ίσες μία προς μία και την περιεχόμενη γωνία τους ίση, τότε είναι ίσα.

Παράδειγμα

Για παράδειγμα, τα τρίγωνα ABΓ και ΔΕΖ του διπλανού σχήματος είναι ίσα, αφού έχουν δύο πλευρές ίσες ($AB = ΔΕ = 4 \text{ cm}$, $BΓ = ΕΖ = 5 \text{ cm}$) και την περιεχόμενη γωνία τους ίση ($\hat{B} = \hat{Ε} = 70^\circ$).

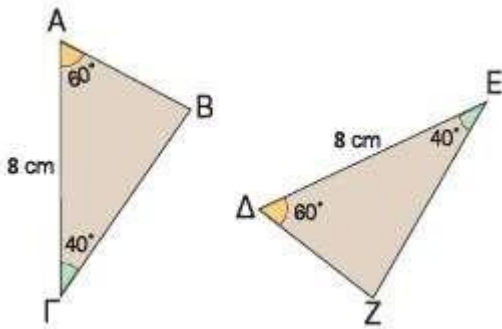
Επομένως, τα τρίγωνα θα έχουν και τα υπόλοιπα αντίστοιχα στοιχεία τους ίσα, δηλαδή $AΓ = ΔΖ$, $\hat{\Gamma} = \hat{Ζ}$ και $\hat{\Delta} = \hat{Α}$.

Παρατηρούμε ότι οι ίσες γωνίες $\hat{\Gamma}$, $\hat{Ζ}$ βρίσκονται απέναντι από τις ίσες πλευρές AB, ΕΔ.

2ο κριτήριο ισότητας (Γ - Π - Γ).

Αν δύο τρίγωνα έχουν μία πλευρά ίση και τις προσκείμενες στην πλευρά αυτή γωνίες ίσες μία προς μία, τότε είναι ίσα.

Παράδειγμα

Για παράδειγμα, τα τρίγωνα ABΓ και ΔEZ του διπλανού σχήματος είναι ίσα, αφού έχουν μία πλευρά ίση ($AG = EG = 8 \text{ cm}$) και τις προσκείμενες στην πλευρά αυτή γωνίες ίσες ($\hat{A} = \hat{E} = 60^\circ, \hat{G} = \hat{G} = 40^\circ$). Επομένως τα τρίγωνα θα έχουν και τα υπόλοιπα αντίστοιχα στοιχεία τους ίσα, δηλαδή

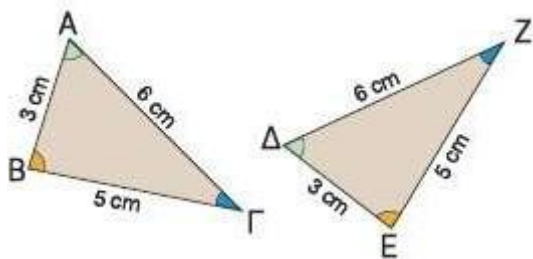
$$\hat{B} = \hat{Z}, AB = EZ, BG = ZG.$$

Παρατηρούμε ότι οι ίσες πλευρές AB, EZ βρίσκονται απέναντι από τις ίσες γωνίες $\hat{G}, \hat{G}$.

3ο κριτήριο ισότητας (Π - Π - Π)

Αν δύο τρίγωνα έχουν τις πλευρές τους ίσες μία προς μία, τότε είναι ίσα.

Παράδειγμα

Για παράδειγμα, τα τρίγωνα ABΓ και ΔEZ του διπλανού σχήματος είναι ίσα, αφού έχουν και τις τρεις πλευρές τους ίσες, $AB = DE = 3 \text{ cm}, AG = DG = 6 \text{ cm}$ και $BG = EG = 5 \text{ cm}$. Άρα θα έχουν και τα υπόλοιπα αντίστοιχα στοιχεία τους ίσα, δηλαδή

$$\hat{A} = \hat{D}, \hat{B} = \hat{E} \text{ και } \hat{G} = \hat{G}.$$

➤ Κριτήρια ισότητας ορθογωνίων τριγώνων

Δύο ορθογώνια τρίγωνα είναι ίσα, όταν έχουν

- δύο αντίστοιχες πλευρές ίσες μία προς μία ή
- μία αντίστοιχη πλευρά ίση και μία αντίστοιχη οξεία γωνία ίση.

Λυμένες Εφαρμογές S.O.S

1) Σε ισοσκελές τρίγωνο $AB\Gamma$ ($AB = A\Gamma$) φέρνουμε τη διχοτόμο $A\Delta$.

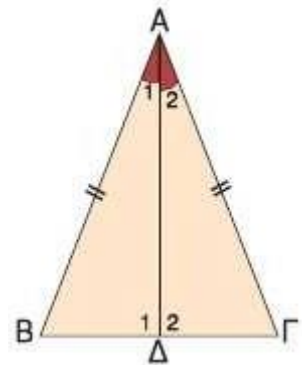
α) Να συγκριθούν τα τρίγωνα $AB\Delta$ και $A\Delta\Gamma$.

β) Να αποδειχθεί ότι $B = \Gamma$ και ότι η διχοτόμος $A\Delta$ είναι διάμεσος και ύψος.

Λύση

α) Συγκρίνουμε τα τρίγωνα $AB\Delta$, $A\Delta\Gamma$ και παρατηρούμε ότι έχουν:

- $A\Delta = A\Delta$, κοινή πλευρά
- $AB = A\Gamma$ από την υπόθεση
- $\hat{A}_1 = \hat{A}_2$, αφού $A\Delta$ διχοτόμος της γωνίας $\hat{A}$. Άρα τα τρίγωνα είναι ίσα, γιατί έχουν δύο πλευρές ίσες μία προς μία και την περιεχόμενη γωνία τους ίση.

β) Επειδή τα τρίγωνα $AB\Delta$ και $A\Delta\Gamma$ είναι ίσα, θα έχουν όλα τα αντίστοιχα στοιχεία τους ίσα, οπότε $\hat{B} = \hat{\Gamma}$, $B\Delta = \Delta\Gamma$ και $\hat{\Delta}_1 = \hat{\Delta}_2$. Αφού είναι $\hat{\Delta}_1 = \hat{\Delta}_2$ και $\hat{\Delta}_1 + \hat{\Delta}_2 = 180^\circ$, θα έχουμε $\hat{\Delta}_1 = \hat{\Delta}_2 = 90^\circ$, οπότε η διχοτόμος $A\Delta$ είναι και ύψος. Η διχοτόμος $A\Delta$ είναι και διάμεσος, αφού $B\Delta = \Delta\Gamma$.

Αποδείξαμε λοιπόν ότι:

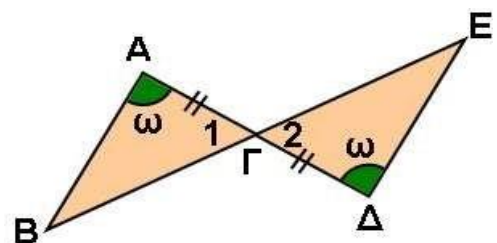
Σε κάθε ισοσκελές τρίγωνο:

α) Οι γωνίες της βάσης του είναι ίσες.

β) Η διχοτόμος, το ύψος και η διάμεσος που φέρνουμε από την κορυφή προς τη βάση του συμπίπτουν.

2) Στο διπλανό σχήμα είναι $\hat{A} = \hat{\Delta} = \omega$ και $A\Gamma = \Gamma\Delta$. Να αποδειχθεί ότι $AB = \Delta E$.

Λύση

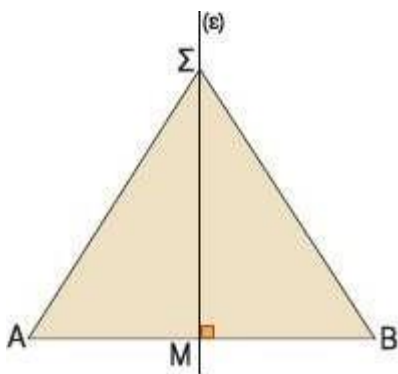
Συγκρίνουμε τα τρίγωνα $AB\Gamma$, $\Gamma\Delta E$ και παρατηρούμε ότι έχουν:

- $AG = GD$ από την υπόθεση
- $\hat{A} = \hat{D}$ από την υπόθεση
- $\hat{\Gamma}_1 = \hat{\Gamma}_2$ γιατί είναι κατακορυφήν γωνίες

Άρα τα τρίγωνα $AB\Gamma$ και ΓDE είναι ίσα, γιατί έχουν μια πλευρά ίση και τις προσκείμενες σε αυτή την πλευρά γωνίες ίσες μία προς μία. Αφού τα τρίγωνα είναι ίσα, θα έχουν και όλα τα υπόλοιπα αντίστοιχα στοιχεία τους ίσα, οπότε $AB = DE$.

3) Να αποδειχθεί ότι κάθε σημείο της μεσοκαθέτου ενός ευθύγραμμου τμήματος ισαπέχει από τα άκρα του.

Λύση

Φέρουμε τη μεσοκάθετο ϵ ενός ευθύγραμμου τμήματος AB που το τέμνει στο σημείο M . Αν Σ είναι τυχαίο σημείο της μεσοκαθέτου, θα αποδείξουμε ότι $\Sigma A = \Sigma B$. Συγκρίνουμε τα ορθογώνια τρίγωνα $AM\Sigma$, $BM\Sigma$ και παρατηρούμε ότι έχουν:

- $\Sigma M = \Sigma M$, κοινή πλευρά και
- $AM = MB$, αφού το M είναι μέσον του AB .

Άρα τα ορθογώνια αυτά τρίγωνα είναι ίσα, γιατί έχουν δύο αντίστοιχες πλευρές τους ίσες μία προς μία. Αφού τα τρίγωνα είναι ίσα, θα έχουν και τα υπόλοιπα αντί-στοιχα στοιχεία τους ίσα, οπότε $\Sigma A = \Sigma B$.

Χαρακτηριστική ιδιότητα των σημείων της μεσοκαθέτου ενός ευθύγραμμου τμήματος

Κάθε σημείο της μεσοκαθέτου ενός ευθύγραμμου τμήματος ισαπέχει από τα άκρα του.

Κάθε σημείο που ισαπέχει από τα άκρα ενός ευθύγραμμου τμήματος είναι σημείο της μεσοκαθέτου του ευθύγραμμου τμήματος.

4) Να αποδειχθεί ότι κάθε σημείο της διχοτόμου γωνίας ισαπέχει από τις πλευρές της.

Λύση

Φέρνουμε τη διχοτόμο Oz της γωνίας $x\hat{O}y$ και πάνω σ' αυτήν παίρνουμε ένα τυχαίο σημείο A . Αν $AB, A\Gamma$ είναι οι αποστάσεις του σημείου A από τις πλευρές της γωνίας, θα αποδείξουμε ότι $AB = A\Gamma$. Συγκρίνουμε τα ορθογώνια τρίγωνα OAB, OAG και παρατηρούμε ότι έχουν:

- $OA = OA$ κοινή πλευρά και
- $\hat{O}_1 = \hat{O}_2$, αφού η Oz είναι διχοτόμος της γωνίας $x\hat{O}y$.

Άρα τα ορθογώνια αυτά τρίγωνα είναι ίσα, γιατί έχουν αντίστοιχα μια πλευρά και μια οξεία γωνία ίση.

Αφού τα τρίγωνα είναι ίσα, θα έχουν και τα υπόλοιπα αντίστοιχα στοιχεία τους ίσα, οπότε $AB = A\Gamma$.

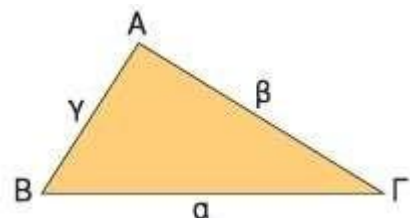
Χαρακτηριστική ιδιότητα των σημείων της διχοτόμου μιας γωνίας

Κάθε σημείο της διχοτόμου μιας γωνίας ισαπέχει από τις πλευρές της γωνίας.

Κάθε εσωτερικό σημείο μιας γωνίας που ισαπέχει από τις πλευρές είναι σημείο της διχοτόμου της.

Συμπληρώστε τα κενά Για Εξάσκηση

- 1) Σε κάθε τρίγωνο οι ..... και οι ..... του ονομάζονται κύρια στοιχεία του τριγώνου.
- 2) Η γωνία του τριγώνου που περιέχεται μεταξύ δύο πλευρών λέγεται ..... γωνία των πλευρών αυτών
 π.χ. στο διπλανό τρίγωνο
 περιεχόμενη γωνία των πλευρών $AB, A\Gamma$ είναι η γωνία.....
 Οι γωνίες του τριγώνου που έχουν .....τα άκρα μιας πλευράς λέγονται .....γωνίες της πλευράς αυτής π.χ. στο διπλανό τρίγωνο προσκείμενες γωνίες της πλευράς $B\Gamma$ είναι οι .....και .....

- 3) Σε κάθε ορθογώνιο τρίγωνο η πλευρά που βρίσκεται απέναντι από την ορθή γωνία ονομάζεται....., ενώ οι άλλες δύο ονομάζονται .....
- 4) Σε ισοσκελές τρίγωνο $AB\Gamma$ με $AB = A\Gamma$ η πλευρά $B\Gamma$ ονομάζεται .....του και το σημείο A ..... του.
- 5) Σ' ένα τρίγωνο, εκτός από τα κύρια στοιχεία, υπάρχουν και τα ....., που είναι οι διάμεσοι, οι ..... και τα .....
- 6) Αν δύο τρίγωνα έχουν τις ..... τους ίσες .....και τις αντίστοιχες.....τους ίσες, τότε είναι ίσα.
- 7) Αν δύο τρίγωνα είναι ίσα, τότε θα έχουν τις..... τους και τις.....ίσες μία προς μία.
- 8) Αν δύο τρίγωνα έχουν δύο..... ίσες μία προς μία και την ..... τους ίση, τότε είναι ίσα.
- 9) Σε..... τρίγωνα.....από ίσες πλευρές βρίσκονται .....
- 10) Αν δύο τρίγωνα έχουν ..... και τις προσκείμενες στην πλευρά αυτή γωνίες ίσες ..... , τότε είναι ίσα.
- 11) Σε ίσα τρίγωνα απέναντι από..... γωνίες βρίσκονται ίσες .....
- 12) Αν δύο τρίγωνα έχουν τις ..... τους ίσες μία προς μία, τότε είναι ίσα.
- 13) Αν δύο ορθογώνια τρίγωνα έχουν.....αντίστοιχες ..... τους ίσες μία προς μία, τότε είναι ίσα.
- 14) Αν δύο.....τρίγωνα έχουν μία αντίστοιχη πλευρά ίση και μία ..... γωνία ίση, τότε είναι ίσα.
- 15) Σε κάθε ισοσκελές τρίγωνο οι γωνίες της ..... του είναι ίσες.
- 16) Σε κάθε ισοσκελές τρίγωνο η διχοτόμος, το.....και η ..... που φέρνουμε από την ..... προς τη βάση του συμπίπτουν.
- 17) Κάθε σημείο της.....ενός ευθύγραμμου τμήματος..... από τα άκρα του.

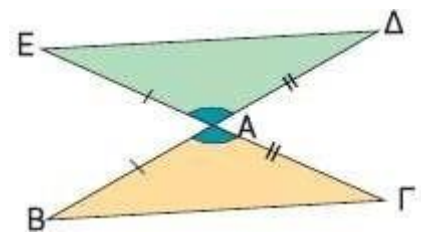

- 18) Κάθε σημείο που.....από τα άκρα ενός ευθύγραμμου τμήματος είναι σημείο της ..... του ευθύγραμμου τμήματος.
- 19) Κάθε σημείο της.....μιας γωνίας .....από τις ..... της γωνίας.
- 20) Κάθε.....μιας γωνίας που ισαπέχει από τις πλευρές είναι σημείο της.....της.

Ερωτήσεις Κατανόησης

Σχολικού Βιβλίου

- 1) Να εξηγήσετε γιατί είναι ίσα τα τρίγωνα ABΓ και AED του παρακάτω σχήματος και να συμπληρώσετε τις ισότητες.

.....

.....

.....

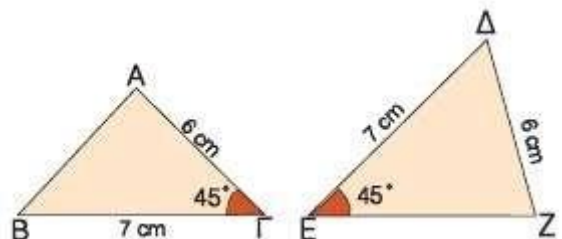
.....

.....

.....

$\hat{B} = \dots, \hat{\Gamma} = \dots$ και $B\Gamma = \dots$

- 2) Να εξηγήσετε γιατί δεν είναι ίσα τα τρίγωνα του διπλανού σχήματος, αν και έχουν δύο πλευρές ίσες και μια γωνία ίση.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

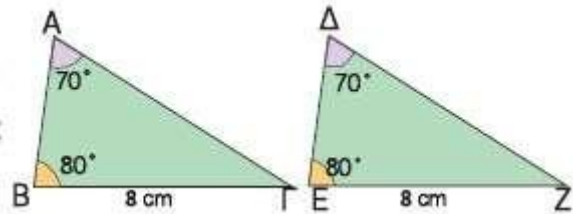
.....

.....

.....

.....

3) Να εξηγήσετε γιατί είναι ίσα τα τρίγωνα του διπλανού σχήματος και να συμπληρώσετε τις ισότητες

.....

.....

.....

.....

.....

.....

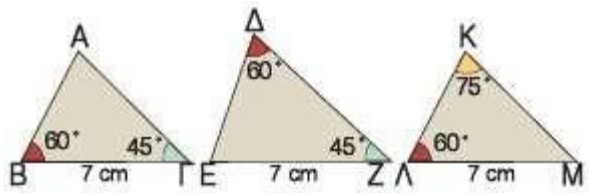
.....

.....

.....

$AB = \dots\dots\dots$ και $AΓ = \dots\dots\dots$

4) Να βρείτε το ζεύγος των ίσων τριγώνων του παρακάτω σχήματος. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....

.....

.....

.....

.....

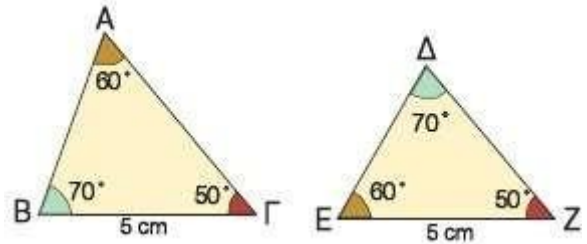
.....

.....

.....

.....

5) Είναι ίσα τα τρίγωνα του παρακάτω σχήματος; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....

.....

.....

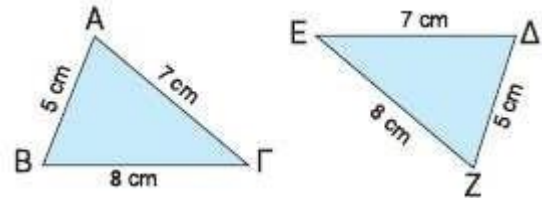
.....

.....

.....

.....

6) Να εξηγήσετε γιατί είναι ίσα τα τρίγωνα του διπλανού σχήματος και να συμπληρώσετε τις ισότητες

.....

.....

.....

.....

.....

.....

$\widehat{A} = \dots$, $\widehat{B} = \dots$ και $\widehat{\Gamma} = \dots$

7) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με (Σ), αν είναι σωστές ή με (Λ), αν είναι λανθασμένες:

α) Αν δύο τρίγωνα έχουν τις γωνίες τους ίσες μία προς μία, τότε είναι ίσα.

β) Αν δύο τρίγωνα έχουν τις πλευρές τους ίσες μία προς μία, τότε είναι ίσα.

γ) Σε δύο τρίγωνα απέναντι από ίσες πλευρές βρίσκονται ίσες γωνίες.

